Súd:	Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka:	6C/83/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8524201482
Dátum vydania rozhodnutia:	25. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Miriam Szárazová
ECLI:	ECLI:SK:OSSL:2026:8524201482.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa, sudkyňou JUDr. Miriam Szárazovou, v spore žalobcu: A. B. C., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom D. E. XXX, XXX XX D. E., právne zastúpený: Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom Ku Potoku 4, 040 16 Košice, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 1.500,- eur, a to v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, ktoré je povinný zaplatiť žalovaný, pričom o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- eur v dôsledku porušenia práva Európskej únie, konkrétne článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj ako „Smernica“ alebo „Smernica 2003/88/ES“) ustanovujúceho maximálny priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín, ktorého transpozícia do vnútroštátneho práva nebola vzhľadom na jej účel a cieľ dosiahnutá a v tej súvislosti došlo opakovane k zásahu do práv žalobcu. Pre prípad úspechu v spore sa domáhal i priznania nároku na náhradu trov konania. Zaplatenia nemajetkovej ujmy v peniazoch sa domáha voči žalovanému ako subjektu zodpovednému za transpozíciu Smernice do vnútroštátneho poriadku Slovenskej republiky; ten je z dôvodu nesprávnej transpozície Smernice pasívne vecne legitimovaným a v jeho mene koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor v zmysle § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z., ktoré bolo garantom právnej úpravy podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj ako „zákon o HaZZ“). Právomoc súdu a vecnú a miestu príslušnosť konajúceho súdu považuje za danú; vylučuje, aby tento spor bol individuálnym pracovným sporom.

2. Žalobný nárok z nemajetkovej ujmy žalobca uplatňuje za obdobie 3 rokov pred podaním žaloby, t. j. od 19.12.2021 do 31.10.2024 a skutkovo ho odôvodnil tým, že ako príslušník Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona o HaZZ v hodnosti kapitán, vo funkcii veliteľ družstva na Hasičskej stanici v Starej Ľubovni. Týždenný pracovný čas žalobcu je rozvrhnutý podľa § 86 zákona o HaZZ nerovnomerne. Jeden služobný

deň žalobcu sa skladá zo štátnej služby, tzn. z pracovnej zmeny v trvaní 16 alebo 17 hodín, na ktorú bezprostredne nadväzuje služobná pohotovosť na pracovisku v zmysle § 92 zákona o HaZZ v trvaní 7 alebo 8 hodín. Celkovo tak žalobca strávil a pracovisku sústavne 24 hodín v jednom služobnom dni; po ňom nasledujú dva dni voľna. Služobná pohotovosť bola určovaná počas služobného dňa na čas nočných hodín nasledovne:
· v rokoch 2019 až 2021 na čas od 22:30 hod. do 5:30 hod., t. j. 7 hodín (od 7:00 hod. do 22:30 hod. a od 5:30 hod. do 7:00 hod. štátna služba, t. j. pracovná zmena v trvaní 17 hodín) a
· v roku 2022, 2023 a 2024 na čas od 22:00 hod. do 6:00 hod., t. j. 8 hodín (od 7:00 hod. do 22:00 hod. a od 6:00 hod. do 7:00 hod. štátna služba, t. j. pracovná zmena v trvaní 16 hodín). Čas služobnej pohotovosti definoval nasledovne. V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, režim služobnej pohotovosti sa mení na prácu nadčas. Počas služobnej pohotovosti sa musí príslušník hasičského zboru zdržiavať na pracovisku, nesmie sa vzdialiť, musí byť pripravený na vykonanie zásahu. Napriek tomu sa mu pracovná pohotovosť nezapočítava do fondu pracovného času, čo sa v konečnom dôsledku prejavuje tak, že vykázaný pracovný čas nezohľadňuje skutočne strávený čas na pracovisku a javí sa, že priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, to je však v absolútnom rozpore so skutočnosťou. Podľa tvrdení žalobcu príloha č. 4 k zákona o HaZZ len formálne uvádza, že do jeho znenia bola prebratá Smernica, avšak žiadne ustanovenie zákona o HaZZ ako „lex specialis“ nepotvrdzuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle úniového práva; v tom spočíva nedostatok transpozície. To je potrebné dôsledne odlíšiť od úpravy v Zákonníku práce, ktorý uvedenú Smernicu Európskej únie a na ňu nadväzujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie zohľadňuje, no na príslušníkov Hasičského zboru sa neaplikuje.
K uvedenému predložil vlastný výpočet priemerného týždenného služobného času vypracovaného v súlade s článkom 6 písm. b) Smernice, článkom 16 písm. b) Smernice a ust. § 85 a § 97 zákona o HaZZ; na ten účel považuje dobu platenej ročnej dovolenky („DOV“) a dobu pracovnej neschopnosti („PN“, „PNK“ a „OČR“) za neutrálne z dôvodu prednosti úniového práva a ostatné zložky výkonu štátnej služby posudzuje podľa § 97 zákona o HaZZ. Za mesiac 12/2021 odpracoval v priemere 50,98 hodín, 1/2022 - 55,77 hodín, 2/2022 - 50,81 hodín, 3/2022 - 33,60 hodín, 4/2022 - 52,14 hodín, 5/2022 - 46,34 hodín, 6/2022 - 50,63 hodín, 7/2022 - 45,16 hodín, 8/2022 - 54,13 hodín, 9/2022 - 41,87 hodín, 10/2022 - 48,64 hodín, 11/2022 - 49,58 hodín, 12/2022 - 46,74 hodín, 1/2023 - 50,21 hodín, 2/2023 - 46,31 hodín, 3/2023 - 44,00 hodín, 4/2023 - 50,21 hodín, 5/2023 - 55,21 hodín, 6/2023 - 48,53 hodín, 7/2023 - 38,62 hodín, 8/2023 - 46,34 hodín, 9/2023 - 50,17 hodín, 10/2023 - 58,33 hodín, 11/2023 – 46,12 hodín, 12/2023 – 40,67 hodín, 1/2024 - 47,79 hodín, 2/2024 - 54,00 hodín, 3/2024 - 46,34 hodín, 4/2024 - 52,14 hodín, 5/2024 - 46,67 hodín, 6/2024 - 48,52 hodín, 7/2024 - 41,07 hodín, 8/2024 - 43,66 hodín, 9/2024 - 41,16 hodín, 10/2024 - 55,52 hodín.
Služobný čas žalobcu mal byť rozvrhnutý tak, aby nedochádzalo k porušovaniu jeho práv vyplývajúcich zo Smernice 2003/88/ES. Uplynutý čas už nie je možné využiť inak, preto žiada kompenzovať tento stav náhradou nemajetkovej ujmy; k jej vzniku došlo v dôsledku:
- zásahu do jeho práva na ochranu zdravia, pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie,
- a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život, pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný, na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením.
Nárok na náhradu škody je podmienený splnením troch podmienok, ktoré koncipoval Súdny dvor vo svojej judikatúre, a to:
ad1/ cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva,
ad2/ porušenie je dostatočne závažné a
ad3/ medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť; splnenie tejto podmienky má overiť vnútroštátny súd. Žalujúca strana ich považuje za dané.
Pokiaľ sa jedná o praktické uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej porušením úniového práva fyzickej osoby ako aj spôsob jej výpočtu, samotná Smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia upravujúce proces náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení a ani stanovenia jej výšky; táto má byť primeraná, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu úniových práv. Vzhľadom na skutočnosť, že slovenský právny poriadok nepozná osobitnú právnu úpravu, ktorá by smerovala k náprave stavu porušenia úniového práva jednotlivca, žalobca primerane navrhol na túto situáciu

aplikovať ust. §§ 11 až 13 Občianskeho zákonníka, ktoré sú obsahom a účelom najbližšie a umožňujú priznanie peňažnej náhrady na základe vlastnej úvahy súdu, za zohľadnenia všetkých okolností prípadu. Na podporu vlastných tvrdení poukázal na rozsiahlu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, najmä vo veci C-429/09 Günter Fuß, ďalej vo veci C-437/05 Jan Vorel, C-397/01 Bernhard Pfeiffer, C-46/93 Brasserie du Pécheur, C-524/04 Test Claimants, C-118/08 Transportes Urbanos y Servicious Generales, C-424/97 Haim; jej časti citoval. K žalobe priložil i výpis z dochádzkového systému SAP, z neho plynú výpočty priemerného týždenného služobného času.
3. Žalovaný navrhol, aby súd konanie zastavil, alternatívne aby žalobu ako nedôvodnú zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania. Procesnú obranu založil vo svojich vyjadreniach na týchto podstatných argumentoch.

3.1. Žalovaný spochybnil právomoc konajúceho súdu, v širšom aj akéhokoľvek iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie, posudzovať súlad slovenských zákonov so Smernicou, pretože predmetom daného sporu je len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Čo sa týka otázky nesprávnej transpozície Smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho práva, žalobu môže podať iba Európska komisia na Súdny dvor Európskej únie (ďalej aj ako „SDEÚ“) a fyzická alebo právnická osoba, ktorá bola priamo dotknutá na svojich právach na vnútroštátny súd členského štátu. K nedostatku pasívnej vecnej legitimácie uviedol, že žalobca nesprávne nežaluje svojho zamestnávateľa, ale štát. V tom smere žalovaný zdôraznil, že je potrebné rozlišovať medzi Slovenskou republikou, v mene ktorej koná ústredný orgán štátnej správy; jej označenie ako pasívne vecne legitimovanej osoby pripadá do úvahy v prípade nesprávneho „prevzatia Smernice“ vyznačujúceho sa konfrontáciou obsahu Smernice na jednej strane a zákona o HaZZ na druhej strane ako významového celku (v čase pred účinnosťou a po účinnosti Smernice) a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako zamestnávateľom, ktorý zodpovedá za nesprávnu „aplikáciu Smernice“; v tom prípade ide o individuálny pracovný spor, pričom svojho nadriadeného mohol upozorniť na nesprávne určovanie pracovnej pohotovosti nad limit daný Smernicou v súlade s § 69 ods. 4 zákona o HaZZ a žiadať, aby mu určovaná nebola. Žalobou sa preto nemá nahrádzať nemajetková ujma, ale mzdový nárok, ktorý sa za ňu „skrýva“. Vzhľadom na popísané skutočnosti spochybnil i príslušnosť konajúceho súdu z dôvodu kauzálnej príslušnosti Okresného súdu Poprad (*poznámka súdu: správne uvedené malo byť Okresný súd Prešov) pre obvod Krajského súdu v Prešove.

3.2. Žalovaný uviedol, že Slovenská republika ako pristupujúci členský štát bola povinná reflektovať obsah právnych aktov Európskej únie. Transpozícia bola dosiahnutá prostredníctvom zákona č. 561/2005 Z. z.. To, čo bolo predmetom transpozície Smernice vyplýva z prílohy č. 4 zákona pod bodom 5, pričom transpozíciou možno rozumieť vytvorenie podmienok predpokladaných Smernicou, čo sa týka dosiahnutia jej účelu a cieľa. Ak existujú, nie je potreba ich duplicitne transponovať. Zmysel autonómneho pojmu pracovný čas tak, ako ho má na zreteli článok 2 Smernice 2003/88/ES, teda akýkoľvek pracovný čas, počas ktorého zamestnanec pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, tzn. i čas keď je zamestnanec zamestnávateľovi k dispozícii, bol transponovaný v ust. § 85 a nasl. zákona o HaZZ upravujúcich služobný čas hasičov, ktorý možno rozvrhnúť i nerovnomerne, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku; z tých jednoznačne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť vykonávaná v mieste štátnej služby, ktorá na služobný čas bezprostredne nadväzuje. Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona o HaZZ rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe v zmysle § 92 ods. 1 zákona o HaZZ a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) zákona o HaZZ. Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa § 92 ods. 2 písm. a) zákona o HaZZ ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napríklad aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času – explicitnejšie rozlíšené v čl. 3 Kolektívnych zmlúv. Pokiaľ ide o článok 6 Smernice 2003/88/ES, je umožnené, aby členský štát pripustil výnimky zo stanoveného 48 hodinového maximálneho priemerného týždenného pracovného času v jej článku 22, s tým že budú zachovávané všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov a za predpokladu, že budú prijaté nevyhnutné opatrenia. Tiež je členskému štátu umožnené ustanoviť dlhšie referenčné obdobie ako 7 dňové, najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom čase. Článok 16 Smernice stanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné

obdobie na 4 mesiace. Pre protipožiarne služby v zmysle článku 17 ods. 3 možno podľa článku 19 predĺžiť referenčné obdobie až na 6 mesiacov, a ak to ustanovuje Kolektívna zmluva, tak aj celých 12 mesiacov, čo zabezpečuje pružnosť uplatňovania Smernice. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia je, že sa príslušnému pracovníkovi poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo v krajnom prípade primeraná ochrana. V tejto súvislosti upravuje zákon o HaZZ vo svojom § 86 ods. 1, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov a ako také existovalo už pred prijatím Smernice, preto ho nebolo potrebné opakovane transponovať a nie je ani potrebné, aby sa v texte právneho predpisu vyskytovalo označenie „referenčné obdobie“. Ak by však aj súd dospel k záveru, že k transpozícii v uvedenom rozsahu nedošlo, je potrebné pojem „referenčné obdobie“ považovať za pojem práva EÚ s priamym účinkom a transpozícia je nutná iba vtedy, ak by sa členský štát odvolával na tzv. pevné referenčné obdobie. Priamy účinok si vykladá v tom zmysle, že pre jednotlivca konkrétne články priznávajú právo, podľa ktorého referenčné obdobie na uplatnenia maximálnej dĺžky týždenného pracovného času nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Poukázal na rozhodnutie SD EÚ vo veci C-254/18 zo dňa 11.4.2019 a C-303/98 zo dňa 3.10.2000. Vo vzťahu k transpozícii maximálneho týždenného služobného času tvrdil, že tento limit je uvedený v ust. § 85 zákona o HaZZ upravujúcom rovnomerný služobný čas na 40 hodín týždenne. Zároveň je v ust. § 91 ods. 3 upravená i práca nadčas v kalendárnom roku v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne. Služobný čas však môže byť rozvrhnutý aj nerovnomerne, pričom referenčné obdobie neodporuje tomu, aby bolo dodržané i zákonné ustanovenie 40 hodín priemerného týždenného služobného času v súlade s rozvrhnutými službami. Neskôr poukázal i na dopad odkazovej normy § 193 zákona o HaZZ, podľa ktorej sa na služobný pomer primerane použije i ust. § 85 Zákonníka práce, ktorého ods. 9 explicitne upravuje priemerný týždenný pracovný čas, vrátane práce nadčas, na 48 hodín. I transpozícia v tej časti bola podľa názoru žalovaného dosiahnutá. Žalovaný má tak za to, že „priemerný“ je nutné vykladať ako priemerný maximálny týždenný pracovný čas v referenčnom období 6 mesiacov, a teda v priemere nemôže tento čas prekročiť 48 hodín každých 7 po sebe nasledujúcich dní.

3.3. Ďalej bolo namietané a pre vyriešenie meritórnej otázky je podstatné to, čo je skutočným obsahom pojmu pracovný čas a čo sa rozumie časom odpočinku; za jediný hodnoverný dôkaz, ktorý preukazuje skutočne strávený čas na pracovisku označil žalovaný výstup z dochádzkového systému SAP, ostatný čas je dobou odpočinku. Odkázal na rozsudok SD EÚ vo veci C-14/04 Dellas a iné. Tieto pojmy sú vzájomným protikladom. Na výpočet má vplyv pertraktované ust. § 97 zákona o HaZZ, ktoré podľa tvrdení žalovaného nikdy nebolo, nie je a ani nebude transpozičným ustanovením. Je relevantným nanajvýš na účely zabezpečenia mzdy príslušníkov, pretože všetky časy, za ktoré im patrí, musia byť obsiahnuté v plachte služieb pre mzdové oddelenie. V tejto súvislosti bol do právneho poriadku Slovenskej republiky novelou zákona č. 315/2001 Z. z. zákonom č. 258/2024 Z. z. účinnou odo dňa 1.11.2024 doplnený ods. 3 ust. § 97 zákona o HaZZ, ktorý vylučuje, aby tieto časy boli na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času považované a započítavané ako vykonávanie štátnej služby. Žalovaný tvrdí, že nejde o zmenu ustanovenia, ale len o jeho precizovanie. Do výpočtu priemerného týždenného pracovného času možno zahrnúť iba čas výkonu štátnej služby, služobnú pohotovosť, rekondičné pobyty, školenia a zvyšovanie kvalifikácie. Za rozdielne označil pojem služobný čas a fond služobného času. Vychádzajúc z uvedeného považuje výpočty predložené žalobcom za nesprávne, pretože skúmanie porušenia článku 6 písm. b) Smernice v pevných 1-mesačných obdobiach (§ 86 ods. 4 zákona o HaZZ) nie je možné a nie je možné ani započítanie časov, ktoré kritériá pracovného času nespĺňajú – ide o časy „DOD“, „DOS“, „VS“, „SVP“, „LEK“, „SRP“ a pod.. Je tiež otázne, aká ujma mohla byť žalobcovi počas ich trvania spôsobená. V reakcii na popretie správnosti výpočtov žalobcu predložil žalovaný vlastné výpočty v sebe zahrňujúce i pracovnú pohotovosť za súčasného uplatnenia „neutralizácie“ období, a to v jednotlivých referenčných obdobiach počnúc odo dňa uplatnenia žalovaného nároku. Na základe týchto výpočtov dospel k záveru, že počas celého sledovaného obdobia 1/2022 až 6/2022, 7/2022 až 12/2022, 1/2023 až 6/2023, 7/2023 až 12/2023, 1/2024 až 6/2024, 7/2024 až 10/2024 nedošlo k prekročeniu priemerného maximálneho týždenného služobného času v zmysle Smernice. Tu poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici jednak k otázke aplikácie referenčného obdobia: sp. zn. 14Co/15/2025 zo dňa 20.5.2025, sp. zn. 13Co/97/2024 zo dňa 24.3.2025, sp. zn. 14Co/18/2025 zo dňa 27.5.2025, sp. zn. 14Co/13/2025 zo dňa 27.5.2025, sp. zn. 14Co/7/2025 zo dňa 12.5.2025 a obdobne i ďalšie rozhodnutia, ktorých časti cituje. Tiež na rozhodnutia zaoberajúce sa obsahom pojmu pracovný čas, napr. Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/120/2024, sp. zn. 17Co/126/2024, Mestského súdu Bratislava IV. sp. zn. 14Co/62/2025.

3.4. Ak nedošlo k naplneniu prvej podmienky – porušeniu normy únie, z ktorej plynú pre jednotlivca konkrétne práva – je nerozhodné skúmať rozsah vzniknutej ujmy v príčinnej súvislosti s porušením práva Európskej únie; tieto tri podmienky musia byť splnené kumulatívne. Ani porušenie článku 6 písm. b) Smernice samo osebe nezakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Uviedol, že žaloba je v tejto časti nekonkrétna, pretože neobsahuje skutkové tvrdenia o tom, v akom rozsahu bolo zasiahnuté do osobnosti žalobcu ako to predpokladá ust. § 132 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku. Je v nej len konštatované, že je ukrátený na čase odpočinku, možnosti budovať spoločenské väzby bez toho, aby špecifikoval neželané dopady na kvalitu jeho života. Rovnako neodôvodnil výšku požadovaného nároku, pričom tá závisí od okolností prípadu, intenzity a trvania nezákonného zásahu do sféry poškodeného. Služobné dni boli vopred plánované, žalobca bol každý mesiac s plánom oboznámený, čo potvrdil svojim podpisom, pričom nikdy neprejavil nespokojnosť s nerovnomerným rozvrhnutím služobného času a nepožiadal o preradenie na funkciu s rovnomerným rozvrhnutím. Rovnako bol oboznámený i so všetkými internými predpismi a Kolektívnymi zmluvami, a to aj tými, ktoré upravujú rozsah výkonu služby a nikdy sa nedomáhal svojich práv v zmysle § 69 ods. 1 písm. g) zákona o HaZZ. Pochybenie preto vzhliada v nedostatku aktivity žalujúcej strany – v bremene tvrdenia a dôkaznom bremene, ktoré zbavujú žalovaného možnosti vyvíjať procesnú obranu v naznačenom smere. Poukázal na viacero rozhodnutí všeobecných súdov Slovenskej republiky v obdobných prípadoch, ako aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, napr. Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 362/2014 zo dňa 9.7.2014, sp. zn. IV. ÚS 21/2019 zo dňa 17.1.2019, Najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/348/2020 zo dňa 21.12.2022, sp. zn. 7Cdo/89/2021 zo dňa 31.1.2023.

3.5. Na svoju obranu navrhol okrem listinných dôkazov, ktoré sú súčasťou podaní, resp. ich prílohou zabezpečiť aj výpis zo Sociálnej poisťovne žalobcu za účelom zistenia, či je údajná strata času žalobcu v priamej príčinnej súvislosti s prácou hasiča a vypočuť svedka F. G. D., vedúceho oddelenia operatívno-technického Krajského riaditeľstva HaZZ v Prešove za účelom ozrejmenia organizácie služobného času žalobcu a pracovných podmienok.

4. Žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu v ďalších vyjadreniach zotrval na vlastných skutkových tvrdeniach a vecne odmietol argumentáciu žalovaného s odkazom na rozsiahlu judikatúru všeobecných súdov Slovenskej republiky v obdobných veciach. Poukázal na princíp právnej istoty, ktorého súčasťou je požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku za rovnakých, resp. analogických podmienok dala rovnaká odpoveď. Naopak, popiera, aby rozhodnutia, na ktoré odkazuje žalovaný spĺňali podmienky ustálenej súdnej praxe – tá sa vyznačuje tým, že je potvrdená a opakovane aplikovaná, nie ojedinelá – izolovaná; navyše v oných veciach ani nezastupoval žalujúcu stranu ako právny zástupca.

4.1. K nedostatku pasívnej vecnej legitimácie, otázke rozdielu medzi „prevzatím“ a „aplikáciou“ Smernice, ako aj otázke povahy sporu, ktorý podľa tvrdení žalovaného vyplýva z pracovnoprávneho vzťahu poukázal na súdnu prax Krajského súdu v Prešove a Košiciach, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. V nich boli úvahy žalovaného prekonané.

4.2. Čo sa týka dosiahnutia transpozície Smernice 2003/88/ES žalobca uviedol, že zákon o HaZZ do svojej ostatnej novely nezohľadňoval požiadavku, podľa ktorej sa za pracovný čas považuje aj čas, počas ktorého je pracovník na pracovisku k dispozícii zamestnávateľovi v rámci služobnej pohotovosti; práve v tom spočíva porušenie článku 6 písm. b) Smernice – s týmto argumentom žalovaný nesúhlasí, nepovažuje za rozhodné to, či sa čas pohotovosti zarátava alebo nezarátava do pracovného času, dôležité je to, aký je priemerný týždenný pracovný čas žalobcu. K tomu žalobca odkázal na časť rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/26/2024 zo dňa 30.1.2025 a rozsudok Krajského súdu v rozsudku 22Co/22/2024 zo dňa 30.1.2025. Odmietol tiež argumentáciu žalovanej, že ust. § 86 ods. 1 je transpozičným ustanovením k referenčnému obdobiu, opierajúc svoje tvrdenie o rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/1/2025 zo dňa 27.2.2025, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/32/2024 zo dňa 16.1.2025 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/8/2024 zo dňa 30.1.2025. Vzhľadom na skutočnosť, že k transpozícii ustanovení Smernice v časti referenčného obdobia nedošlo, žalovaný sa nemôže dovolávať ich aplikácie, čo potvrdzuje recentná judikatúra Krajských súdov, príkladmo Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/23/2024 zo dňa 14.8.2024, sp. zn. 2Co/33/2024 zo dňa 10.9.2024 a sp. zn. 13Co/43/2024 zo dňa 5.11.2024. Za mylné, až zavádzajúce označil tvrdenie žalovaného, podľa ktorého nie je potrebné transponovať tú časť Smernice, ktorá umožňuje členským štátom upraviť referenčné obdobie – fakultatívnu odchýlku, aby ho bolo možné aplikovať. Vo všeobecnosti akákoľvek smernica je

právnym aktom zaväzujúcim práve členský štát ohľadne dosiahnutia jej účelu a cieľa, preto sa členský štát nemôže odvolávať na jej priamu aplikáciu proti jednotlivci tak, ako to robí žalovaný v predmetnom konaní. Tiež poukázal na rozhodnutie SD EÚ vo veci C-303/98 Simap. K rozhodnutiu SD EÚ vo veci C-254/18 dodal, že žalovaný ho nesprávne prezentoval.

4.3. Vo vzťahu k obsahu pojmu „pracovný čas“ poukázal na časť výkladového oznámenia Komisie o Smernici 2003/88/ES, v zmysle ktorej sa žalobcom započítané časy do fondu pracovného času (napr. „DOD“, „DOS“, „SV“) spravujú vnútroštátnou právnou úpravou – ust. § 85 a § 97 zákona o HaZZ. Do odpracovaného času sa preto započítavanú aj doby, ktoré sú považované za výkon práce napriek skutočnosti, že pracovník počas nich nepracuje. Svoju argumentáciu opiera o rozhodnutie SD EÚ v spojenej veci C-609/17 a C-610/17. Rovnaký právny režim pozná i Zákonník práce, napr. pre svoje ust. § 144a ods. 1. Separačným nástrojom sa stala až spomínaná novelizácia zákona o HaZZ, keď ust. § 97 bolo doplnené o ods. 3. K vlastným prepočtom priemerného týždenného pracovného času dodal, že absencia oficiálneho nástroja kontroly nemôže byť tá skutočnosť, ktorá je jemu na ujmu; poukázal na rozsudok SD EÚ vo veci C-55/18 Federación de Servicios de Comisiones Obreras.

4.4. V otázke nemajetkovej ujmy žalobca zdôraznil, že žalovaný účelovo zamieňa podanú žalobu s „klasickou“ vnútroštátnou žalobou o náhradu nemajetkovej ujmy za porušenie osobnostných práv podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Naplnenie spomínaných troch podmienok je postačujúce pre vznik nároku na náhradu škody jednotlivca spôsobenej prekročením priemerného týždenného pracovného času upraveného v článku 6 písm. b) Smernice, a to bez potreby ďalšieho dokazovania ohľadne vzniku osobitnej ujmy; ide o absolútnu zodpovednosť členského štátu. Opakovane odkázal na rozhodnutie SD EÚ vo veci C-429/09 Günter Fuß a v ňom prijaté závery a rozhodnutie vo veci C-367/23 Artemis security SAS. K tomu podporne navrhol vykonať dôkaz výsluchom žalobcu.

5. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 29.1.2026 a vec prejednal v prítomnosti žalobcu, jeho právneho zástupcu a povereného zástupcu žalovaného. Strany sporu na svojich vyjadreniach v celom rozsahu zotrvali, zástupca žalovaného pre prípad vyhovenia žalobe navrhol predĺžiť paričnú lehotu na minimálne 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobca vo výpovedi na pojednávaní uviedol, že odpracované hodiny presahovali povolený rozsah hodín v zmysle európskych noriem, v čoho dôsledku nemohol tento čas plnohodnotne venovať rodine, najmä mame, ktorá bola pre vysoký vek odkázaná s opaterou na iných. Manželka tiež pracovala na zmeny, niekedy sa míňali „vo dverách“, na spoločné aktivity čas neostal a bolo tiež obtiažne uspôsobiť ich pracovné povinnosti tak, aby bolo možné venovať sa žalobcovej matke a zabezpečiť jej potrebnú pomoc v domácnosti – varenie, upratovanie. Na otázku či sa snažil zabezpečiť pre matku opatrovateľskú službu odpovedal negatívne. Uviedol tiež, že má tri deti a päť vnúčat, k tomu času vo veku desať, šesť, tri, dva a pol roka a najmladšie štvormesačné vnúča. Syn a dcéra počas žalovaného obdobia stavali dom, s drobnými prácami by im dokázal pomôcť. Voľný čas rád trávi turistikou, v zime skialpinizmom, sú to celodenné aktivity. Zdravotné problémy neudáva, výsledok preventívnej lekárskej prehliadky absolvovanej v čase výkonu služby potvrdil schopnosť naďalej vykonávať prácu. K uplatňovanej sume dospel po spoločnej komunikácii s kolegami. Na otázku, či na jednej strane pociťuje ujmu v dôsledku zásahu do jeho práv a na druhej strane týmto spôsobom plánoval výkon služieb pre ostatných spolupracovníkov odpovedal, že jemu bol výkon služieb plánovaný nadriadeným a on plánoval služby svojmu družstvu. Ak mal sústavne viac ako dva dni voľna nasledujúcich po zmene, jednalo sa o náhradné voľno; tie hodiny už odpracoval – ako všetky ostatné zodpovedajúce voľnu. Priestor na odpočinok mu bol i počas pracovnej pohotovosti vytvorený, nemohol však byť v domácom prostredí, pretože ak bol vyhlásený poplach, do minúty musel byť realizovaný výjazd. Nepožiadal o preklad na výkon iných činností, ale nebol ani priestor, aby vykonával prácu v 8-hodinovom pracovnom čase. Zástupca žalovaného v záverečnom návrhu v reakcii na výpoveď žalobcu zdôraznil, že v zmysle Kolektívnej zmluvy mal možnosť čerpať voľno z nej plynúce, čo aj využil celkom päťkrát (5 dní). Každý kalendárny rok čerpal i rekondičný pobyt v trvaní 14 dní. Výjazd počas nočnej pohotovosti v žalovanom období mal len 13-krát. S rozvrhom pracovných zmien bol vopred oboznámený, o preradenie či preloženie nežiadal, za pracovnú pohotovosť poberal príplatok a poberal tiež príplatok za nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času. Uvedené svedčí o tom, že mal dostatok času na regeneráciu, pričom zásah do osobnostných práv zostal len v rovine tvrdení.

Právne normy, ktoré súd aplikoval na prejednávanú vec:

6. Podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

7. Podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

8. Podľa článku 36 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä a) právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň, b) ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní, c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, e) primeraný odpočinok po práci, f) najkratšiu prípustnú dĺžku platenej dovolenky na zotavenie, g) právo na kolektívne vyjednávanie.

9. Podľa článku 19 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

10. Podľa článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, na účely výkonu právomocí Únie inštitúcie prijímajú nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Nariadenie má všeobecnú platnosť. Je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Rozhodnutie je záväzné v celom rozsahu. Rozhodnutie, ktoré označuje tých, ktorým je určené, je záväzné len pre nich. Odporúčania a stanoviská nie sú záväzné.

11. Podľa článku 1, body 1 až 3 Smernice 2003/88/ES, táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času. Táto smernica sa vzťahuje na: a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Táto smernica sa nevzťahuje na námorníkov definovaných v smernici 1999/63/ES bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 8 tejto smernice.

12. Podľa článku 2 bod 1 Smernice 2003/88/ES, na účely tejto smernice platia tieto definície: "pracovný čas" je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

13. Podľa článku 6 Smernice 2003/88/ES, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi; b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

14. Podľa § 85 ods. 1 a 2 zákona o HaZZ, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

15. Podľa § 86 ods. 1 a 2 zákona o HaZZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri

nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

16. Podľa § 91 ods. 1 zákona o HaZZ, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

17. Podľa § 92 ods. 1 a 2 zákona o HaZZ, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času a) v mieste vykonávania štátnej služby, b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste, c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.

18. Podľa § 97 ods. 1 zákona o HaZZ, ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas a) čerpania dovolenky, b) plateného služobného voľna, c) zdokonaľovacej služby podľa osobitného predpisu, d) účasti na rekondičnom pobyte, e) prehlbovania kvalifikácie, f) zvyšovania kvalifikácie, g) prestávok na dojčenie, h) náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok, i) keď príslušník nevykonáva štátnu službu, pretože je sviatok pripadajúci na jeho inak obvyklý služobný deň, j) neprítomnosti príslušníka v štátnej službe z dôvodu: 1. dočasnej neschopnosti na vykonávanie štátnej služby z dôvodu choroby alebo úrazu, 2. karantény, 3. materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky do troch rokov veku dieťaťa, starostlivosti o dieťa s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom vyžadujúcim osobitnú starostlivosť do šiestich rokov dieťaťa, 4. zaradenia príslušníka mimo činnej štátnej služby podľa § 52, ak sa preukáže, že nebol dôvod na zaradenie mimo činnej štátnej služby, k) vykonávania funkcie národného experta Slovenskej republiky v inštitúciách Európskej únie, l) vykonávania uvoľneného funkcionára príslušného odborového orgánu podľa § 160 ods. 2.

19. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

20. Podľa § 13 ods. 1 až 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Súd dospel k záveru:

21. Predmetom konania tak, ako ho ohraničil žalobca je nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) vzniknutej v priamej príčinnej súvislosti s porušením normy Európskej únie, ktorá v prospech pracovníkov členského štátu obmedzila rozsah priemerného týždenného pracovného času najviac na 48 hodín, a to v dôsledku jej nedostatočnej transpozície do vnútroštátnych právnych predpisov vzhľadom na jej účel a cieľ, za čo po uplynutí implementačnej doby zodpovedá Slovenská republika.

22. Je nepochybné a jednoznačne to vyplýva z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva Európskej únie majú rozhodovať vnútroštátne súdy. V tej súvislosti súd poukazuje na ust. § 3 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. V zmysle § 21 Občianskeho zákonníka, pokiaľ je účastníkom občianskoprávnych vzťahov štát, je právnickou osobou. Aj s použitím ustanovenia § 135 ods. 1 Civilného sporového poriadku je správne označený ústredný orgán štátnej správy, ktorý za štát v danej veci koná. Z týchto dôvodov má súd prvej inštancie právomoc prejednať a rozhodnúť tento spor o náhrady škody (nemajetkovej ujmy) a v rámci tejto právomoci je oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva Únie pri prebratí Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne či bol dosiahnutý cieľ vyjadrený v jej článku 6 písm. b) do

zákona o HaZZ. Čo sa týka pasívnej vecnej legitimácie, je potrebné si uvedomiť, že žalobca sa domáha nároku plynúceho z nesprávneho prevzatia Smernice – nemajetkovej ujmy. Odlišná otázka je tá, ktorú sa snažil nastoliť žalovaný v rámci vlastnej procesnej obrany, a to tá, že ide o nárok vyplývajúci z nesprávnej aplikácie Smernice, pracovnoprávny nárok; tá však neobstojí. Je potrebné dať za pravdu žalovanému, že štát, v mene ktorého koná ústredný orgán štátnej správy a samotný orgán štátnej správy sú rozdielnymi subjektmi práva. V tom smere poukazuje konajúci súd na znenie článku 289 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, podľa ktorého je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to s ohľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť – iba voľba foriem a metód je ponechaná vnútroštátnym orgánom, z dôvodu mnohorakých vnútroštátnych úprav. Práve jednotlivé členské štáty zodpovedajú za stav nedostatočného prijatia opatrení, bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia dopustil; ide o objektívnu zodpovednosť štátu. Ak žalobca žiada preskúmať otázku vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú postupom štátu pri prevzatí právneho aktu Európskej únie, potom je pasívne vecne legitimovaným štát, v mene ktorého koná orgán štátnej správy, v danom prípade Ministerstvo vnútra Slovesnej republiky, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR. Skutočnosť, či došlo k naplneniu podmienok vzniku nároku zo zodpovednosti štátu za tvrdenú škodu je vecou posúdenia dôvodnosti žaloby, nie vecou skúmania pasívnej vecnej legitimácie. Za týchto okolností je vylúčené, aby na prejednanie a rozhodnutie daného sporu bola založená kauzálna príslušnosť, príslušnosť je daná podľa ust. § 19 písm. b) Civilného sporového poriadku.

23. Súd v zastúpení sudcu je v zmysle článku 144 Ústavy Slovenskej republiky viazaný ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa článku 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Vzťah únioového a vnútroštátneho práva sa tak riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy práva Európskej únie, ktoré mali byť do vnútroštátneho práva prevzaté v súlade so zásadou tzv. lojálnej spolupráce členských štátov. Táto zásada ukladá členskému štátu povinnosť prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo Zmlúv alebo aktov inštitúcií Únie a zároveň povinnosť zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmlúv alebo ohroziť dosiahnutie cieľov Európskej únie. V tom smere konajúci súd vykonal prieskum, či boli články 2 a 6 Smernice 2003/88/ES transponované do vnútroštátneho právneho poriadku správne, tzn. či ustanovenia Smernice boli prevzaté tak, že bola zachovaná ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť i vo vnútroštátnom práve a zabezpečila sa ich plná účinnosť v členskom štáte; táto skutočnosť bola medzi stranami sporná. Žalujúca strana počas celého konania konzistentne tvrdila, že k transpozícii Smernice vzhľadom na jej účel a cieľ nedošlo. Žalovaný zastával opačný názor, odôvodnil ho vo všeobecnosti tým, že zákon o HaZZ vo svojom § 193 ods. 1 stanovuje delegovanú pôsobnosť zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce, ktorý v § 85 ods. 9 stanovuje, že priemerný týždenný pracovný čas vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín. Ďalej vychádzal z toho, že služobným (pracovným) časom je úsek, v ktorom pracovník skutočne pracuje alebo je k dispozícii zamestnávateľovi, teda je ním i pracovná pohotovosť a činnosti podľa ust. § 97 zákona o HaZZ z toho dôvodu nemožno do výpočtov priemerného týždenného pracovného času zahrnúť. Napokon poukázal i na úpravu § 86 ods. 1 zákona o HaZZ o nerovnomernom rozvrhnutí služobného času, s tým, že v ňom ustanovené rozvrhové obdobie šiestich mesiacov možno považovať za referenčné obdobie.

24. Nasledovné skutočnosti boli medzi stranami nesporné. Žalobca ako príslušník Hasičského a záchranného zboru vykonával v žalovanom období od 13.1.2022 do 31.10.2024 štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona o HaZZ vo funkcii technik-strojník na Okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v Starej Ľubovni. Služobný čas bol rozvrhnutý nerovnomerne. Jeden služobný deň sa skladal zo 16 hodinovej služobnej zmeny (štátnej služby) a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti na pracovisku v trvaní 8 hodín počas nočných hodín. Celkovo strávil žalobca na pracovisku sústavne 24 hodín v jednom služobnom dni, po odslúžení ktorého nasledovali spravidla dva dni voľna. Neaktívna časť služobnej pohotovosti sa zmenila na režim práce nadčas, a to v prípade, že bol počas jej trvania vyhlásený poplach a hasiči boli vyslaní na zásah. Počas pracovnej pohotovosti sa žalobca musel zdržiavať na pracovisku, z toho sa nesmel vzdialiť a musel byť vždy pripravený na okamžité na vykonanie zásahu. Pracovná pohotovosť sa mu do služobného času nezapočítavala.

25. Súdny dvor Európskej únie už otázku (ne)započítania pracovnej pohotovosti do služobného času hasičov vyriešil v rozsudku C - 429/09 Günter Fuß, keď potvrdil, že pracovná pohotovosť tvoriaca

súčasť týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym" pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. V tejto veci týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov ďalej uviedol, že: „pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas" v zmysle Smernice 2003/88/ES". V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) uvedenej smernice (porovnaj tiež rozsudok Simap, už citovaný, body 46 až 52; uznesenie CIG, už citované, body 33 a 34, ako aj rozsudok Jaeger, už citovaný, body 68 až 71, 78 a 79). Súdny dvor Európskej únie už rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia (!).

26. Súdny dvor navyše, aby ohľadne otázky súvisiacej s pojmom pracovný čas v zmysle Smernice 2003/88/ES nebol ponechaný priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, prijal s prihliadnutím na už spomínanú judikatúru uznesenie Personalrat der Feurewehr Hamburg, v ktorom vyslovil, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby – okrem prípadu výnimočných okolností – patria do rozsahu pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, teda že článok 6 písm. b) tejto Smernice v zásade bráni prekročeniu 48 hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb.

27. Z prílohy č. 4 bod 6 vyplýva, že do zákona o HaZZ bola prevzatá Smernica č. 2003/88/ES; ten upravuje vo svojich ustanoveniach § 85 až § 94 podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Vzhľadom na ciele vytýčené Smernicou možno konštatovať, že po obsahovej stránke zákon o HaZZ v znení účinnom do 31.10.2024, tzn. v znení účinnom počas žalovaného obdobia nepovažoval za súčasť týždenného pracovného (služobného) času hasičov služobnú pohotovosť – tá na výkon štátnej služby iba bezprostredne nadväzovala, v čoho dôsledku dochádzalo k opakovanému a trvajúcemu porušovaniu Smernicou garantovaného práva na priemerný maximálny 48 hodinový pracovný čas v zmysle jej článku 6 písm. b); v tom spočíva zjavný rozpor s právom Únie. Povinnosťou členských štátov vyplývajúcou zo Smernice bolo pritom dosiahnuť výsledok stanovený Smernicou a bolo ich povinnosťou prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti. Platí to pre všetky orgány členských štátov. Práve článok 2 ods. 1 a 2 Smernice vymedzuje „pracovný čas" ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti..." a „čas odpočinku" ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom"; rozlišovanie medzi nimi je binárne – buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca Únie nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo subkategóriu, pomocou ktorej by umožnil rozlišovať alebo tvoriť nuansy.

28. Na prijatý záver preto nemá vplyv ani žalovaným namietané odkazové ust. § 193 zákona o HaZZ, s ktorým sa podľa jeho tvrdení súdy doposiaľ účinne právne nevysporiadali. K tomu konajúci súd odkazuje na časť rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/97/2025 zo dňa 2.12.2025; s ňou sa plne stotožňuje, cit.: „Odvolací súd poukazuje na to, že Smernica 2003/88/ES je uvedená v Zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie, ktorý je prílohou č. 4 zákona o HZZ od 1.1.2006. Podľa § 193 ZoHZZ sa na služobný pomer príslušníkov použije primerane § 85 ods. 9 ZP, ktorý znie: „Priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín". Z ustanovení ZoHZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času. V posudzovanej veci sa jedná o pohotovosť na pracovisku, ktorá je v § 96 ods. 2 ZP upravená nasledovne: „Čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas". Ustanovenie § 193 ZoHZZ však primerané použitie odkazom na § 96 ods. 2 ZP neuvádza. Z § 122 ods. 3 ZoHZZ vyplýva, že ak počas služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnu službu, až takáto situácia je považovaná za štátnu službu nadčas. Keďže z § 85 až § 93 ZoHZZ v znení účinnom do 31.10.2024 (podľa žalovaného obdobia) nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie. Za uvedeného stavu, z dôvodu nesprávnej transpozície

Smernice do ZoHZZ, žalobca nemal možnosť požadovať od zamestnávateľa dodržiavanie požiadaviek upravených ustanoveniami Smernice“. Námietku žalovaného považuje súd za technokratickú, keď iba vyhľadáva prepojenia predpisov v snahe preukázať svoju argumentačnú líniu, však bez toho, aby mal na zreteli systematiku a vnútornú logiku ustanovení.

29. Čo sa týka odchýlky, podľa ktorej je členským štátom umožnené, aby ustanovili pre uplatňovanie článku 6 písm. b) Smernice referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace, a za podmienok stanovených Smernicou aj dlhšie obdobie, súd konštatuje, že aby sa mohlo aplikovať, bolo nevyhnutné ho do vnútroštátneho právneho poriadku prevziať; zo zákona o HaZZ však táto skutočnosť nevyplýva. Ustanovenia § 86 zákona o HaZZ sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa Smernice. Žalovaný sa preto nemôže domáhať jej aplikácie proti jednotlivcovi. Vo vzťahu k námietke žalovaného o nesprávnom započítaní k pracovnému času aj času vyznačeného v dochádzkovom systéme SAP ako DOD, DOS, VS, SVP, LEK, SRP a pod. súd poukazuje na ustanovenia § 85 a § 97 zákona o HaZZ, ktoré definujú, čo je služobný čas a aký čas sa posudzuje ako vykonávanie štátnej služby. Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že aj tieto časy sa považujú za výkon práce a započítavajú sa do pracovného času hasičov, aj keď ten počas nich nepracuje. Obe tieto námietky žalovaného považoval konajúci súd za nedôvodné a vylučujúce vôbec možnosť vziať do úvahy prepočty, ktoré predložil v konaní on sám.

30. Až neskoršími novelami, ktorými sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. o HaZZ v znení neskorších predpisov – zákonom č. 258/2024 a zákonom č. 179/2025 Z. z. – bol ten doplnený jednak o ust. § 85 ods. 3 (a nasl.) tak, že priemerný týždenný služobný čas príslušníka vrátane štátnej služby nadčas a služobnej pohotovosti v mieste výkonu štátnej služby nesmie prekročiť 48 hodín, ak odsek 4 neustanovuje inak – ak je na to daný súhlas, ako aj a o ust. § 97 ods. 3, podľa ktorého na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času, ktorý vrátane služobnej pohotovosti podľa § 92 ods.1 a ods. 2 písm. a) a štátnej služby nadčas v období 6 mesiacov nesmie prekročiť 48 hodín, sa ako vykonávanie štátnej služby neposudzujú časy podľa odseku 1 písm. a) až d), okrem rekondičného pobytu podľa § 161 ods. 4 písm. a), a odseku 1 písm. h) až l); čerpanie dovolenky podľa § 93 ods. 1 prvej a druhej vety a čas podľa odseku 1 písm. j) prvého bodu sa na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času do obdobia šiestich mesiacov nezapočítavajú. Touto zákonodarnou iniciatívnou zákonodarca v postate potvrdil nedostatky transpozície Smernice, v dôsledku čoho sú naprieč celým Slovenskom vedené súdne spory. Až na ich základe bola dosiahnutá požiadavka jasnosti, presnosti a konkrétnosti normy Únie. Výpovednú hodnotu majú v tomto smere i dôvodové správy k prijatým zmenám zákona.

31. Z uvedeného plynie záver, že slovenská vnútroštátna úprava účinná v žalovanom období legislatívne umožnila zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Podľa zákona o HaZZ sa služobná pohotovosť za súčasť týždenného pracovného času nepovažuje, fakticky preto k prekročeniu dochádza. Bez vplyvu na ten záver je i skutočnosť, že žalobca má počas pracovnej pohotovosti vytvorený priestor na odpočinok, ako aj argumentácia žalovaného, že žalobca o podmienkach výkonu služby vedel a nikdy to nenamietol, nepožiadal o preloženie na funkciu s rovnomerne rozvrhnutým časom. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Súdny dvor už teda rozhodol, že výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva Únie, museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z toho dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo Únie a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel. Pracovník sa má považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržovanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, ale naopak, zamestnávateľovi nariaďuje, aby v prípade, ak je do vnútroštátneho práva prebratá výnimka upravená v článku 22 tej istej Smernice, získal osobný, výslovný a slobodne vyjadrený súhlas uvedeného pracovníka s tým, že sa vzdáva práv priznaných týmto článkom 6 písm. b), čo v danom prípade preukázané nebolo. Napokon toto porušenie nereparuje ani skutočnosť, že za čas pracovnej pohotovosti patrí príslušníkovi zboru náhrada v súlade s § 122 zákona o HaZZ.

32. Zo žalobcom predloženého výpočtu priemerného týždenného služobného času vypracovaného na základe výpisov z dochádzkového systému SAP vyplynulo, že žalobca odpracoval priemerný týždenný pracovný čas v jednotlivých mesiacoch tak, ako bolo zhrnuté v bode 1 tohto rozsudku, čl. spisu 3 rub až 7 rub; tie súd aproboval.
Pozn. súdu *podľa vzorca: (služobný čas + služobná pohotovosť + nadčas) – (dovolenka + práceneschopnosť) / počet týždňov v príslušnom mesiaci za aplikácie „neutralizácie období“

33. Oboznámením sa s listinami mal konajúci súd preukázané, že u žalobcu došlo počas žalovaného obdobia k prekročeniu maximálnych limitov pracovného času celkom 18-krát (z 35 mesiacov), a to v mesiacoch 12/2021, 1/2022, 2/2022, 4/2022, 6/2022, 8/2022, 10/2022, 11/2022, 1/2023, 4/2023, 5/2023, 6/2023, 9/2023, 10/2023, 2/2024, 4/2024, 6/2024, 10/2024. Žalovaný nespochybnil v konaní údaje uvedené vo výpise z dochádzkového systému SAP, spochybnil iba spôsob výpočtu odpracovaných hodín predloženého žalobcom, je pritom zrejmé, že zamestnávateľ žalobcu vyhotovuje rozpis pracovných zmien a celkovú dochádzku hasičov na mesačnej báze a urobil tak i žalobca; to mu nemôže byť na ťarchu. Súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 14. mája 2019 vo veci C-55/18 Federación de Servicios de Comisiones Obreras proti Deutsche Bank SAE, podľa ktorého články 3, 5 a 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času v spojení s článkom 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, ako aj článkom 4 ods. 1, článkom 11 ods. 3 a článkom 16 ods. 3 smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave členského štátu, ktorá podľa výkladu, ktorý jej dala vnútroštátna judikatúra, neukladá zamestnávateľom povinnosť zaviesť systém, ktorý umožní merať dĺžku denného pracovného času odpracovaného každým pracovníkom. Iba ten zabezpečí možnosť overiť si jednak zamestnávateľom, ale najmä zamestnancom, či sú práva garantované Smernicou plne dodržiavané. Súd vychádzajúc z uvedeného nepovažoval za hospodárne vykonať dôkaz výsluchom svedka – F. D., vedúceho oddelenia operatívno-technického Krajského riaditeľstva HaZZ v Prešove; otázka organizácie služobného času a pracovných podmienok nebola pre tento spor rozhodná.

34. Žalobca v dôsledku takto rozvrhnutého služobného času, ktorý bol v rozpore s právom Únie, neodôvodnene strávil hodiny voľného času, ktoré mohli byť venované rodine, rozvíjaniu ďalších osobných vzťahov, fyzickej či psychickej relaxácii, práve na pracovisku, čím došlo k opakovanému a pretrvávajúcemu zásahu do jeho práv na vedenie súkromného, rodinného života a práv na ochranu jeho zdravia, preto sa s nárokom na nemajetkovú ujmu obrátil na súd. Uvedená Smernica bola prijatá v záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania, jej cieľom bolo zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, bez toho, aby sa tento cieľ podriaďoval ekonomickým úvahám.

35. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc, aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu únijnému právu, vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom Únie. Objektívna zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie nastáva, pokiaľ sú splnené kumulatívne jej tri predpoklady: a) porušenie únijnej normy, b) porušenie únijného práva je dostatočne závažné, c) medzi porušením únijného práva členským štátom existuje príčinná súvislosť. Všetky vymenované predpoklady zodpovednosti členského štátu za vzniknutú škodu sú podľa názoru konajúceho súdu v danom prípade splnené, pretože:
ad1/ článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín,
ad2/ uvedené ustanovenie nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, keďže slovenský právny poriadok umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín a zároveň je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy EÚ, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu, pričom je v zjavnom rozpore aj s judikatúrou Súdneho dvora EU (napr. C-429/09) a

ad3/ porušenie tejto normy malo za následok ukrátenie času na odpočinok žalobcu, resp. času tráveného inak ako v mieste jeho pracoviska. Tu žalovaný navrhol, aby súd vykonal dokazovanie vyžiadaním si výpisu zo Sociálnej poisťovne žalobcu za účelom zistenia, či je údajná strata času žalobcu v priamej príčinnej súvislosti s prácou hasiča; to súd nevykonal. V tej súvislosti je nevyhnutné uviesť, že predmetom konanie nie je to, akej činnosti sa žalobca venoval mimo výkonu služobného času (!). Usporiadanie voľného času je výlučne v jeho réžii a ani prípadné zistenie o vykonávaní inej zárobkovej činnosti nie je spôsobilé narušiť konštatované splnenie podmienky existencie príčinnej súvislosti medzi porušením práva EÚ a škodou, ktorá žalobcovi vznikla.
Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je preto nespochybniteľný.

36. Pokiaľ ide o uplatnenie práva na náhradu škody a spôsob jej výpočtu, Smernica články pojednávajúce o týchto otázkach neobsahuje. Z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva požiadavka, aby náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie bola primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv poškodených. Je potrebné, aby vnútroštátne súdy zabezpečili, že zvolený spôsob náhrady škody bude v súlade so zásadou rovnocennosti (ekvivalencie) a so zásadou efektivity. Je na vnútroštátnych súdoch, aby za dodržania uvedených zásad určili formu odškodnenia a pravidlá a spôsob výpočtu náhrady škody spôsobenej porušením normy Európskej únie.

37. Rovnako ani slovenský právny poriadok neobsahuje špeciálnu normu, podľa ktorej by sa jednotlivec mohol domáhať náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie voči štátu. Analogicky preto súd aplikoval ust. § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka zamerané na ochranu osobnosti, demonštratívne vymedzujúce chránené oblasti – život, zdravie, občiansku česť, ľudskú dôstojnosť, súkromie, meno a prejavy osobnej povahy. Čo sa týka možnosti nápravy neoprávneného zásahu spočívajúceho v nedodržaní maximálnej hranice priemerného týždenného pracovného času pochybením štátu, sú morálna satisfakcia, ktorou súdna prax rozumie najmä ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod., ako aj upustenie od neoprávnených zásahov, neúčinné. Ide o stav už nenávratný a samotná súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho domáhať sa nemajetkovej ujmy formou finančného zadosťučinenia (k tomu porovnaj rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, napr. sp. zn. 10Co/15/2023 zo dňa 10.9.2023, sp. zn. 2Co/33/2024 zo dňa 10.9.2024, sp. zn. 2Co/22/2025 zo dňa 23.9.2025); to žalobca aj žiada, konkrétne vo výške 10.000,- eur.

38. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá nesmie byť arbitrárna, s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do osobnostnej sféry pôsobí individuálne u každej fyzickej osoby, pretože každý jedinec, sama jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným, sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Za závažnú však je potrebné považovať takú ujmu, ktorú by z objektívneho hľadiska vnímala každá fyzická osoba bez ohľadu na subjektívne pocity.

39. Žalobca v rozhodnom období vykonával náročnú prácu nad čas povolený právom Únie. V tom období sa vyžadovalo, aby bol nepretržite dostupný a plne k dispozícii svojmu zamestnávateľovi. Prácu hasiča je potrebné hodnotiť ako vysoko rizikovú, fyzicky a psychicky náročnú, neraz vyžadujúcu si nasadenie vlastného života na ochranu života a majetku iných, napr. pri požiarnych zásahoch, dopravných nehodách, hromadných haváriách, živelných pohromách a iných zásahoch, okrem menovaného venovanú aj osvetovej činnosti. Napriek tomu, že v spoločnosti plní zodpovedné úlohy, jeho právo na odpočinok, rodinný život, súkromie bolo narušené – o to viac je tiež potrebné tieto práva hodnotiť za významné. Čas, keď bol prítomný na pracovisku mohol, ale mu bolo fakticky znemožnené ho venovať utváraniu, udržiavaniu, resp. rozvíjaniu rodinných či priateľských väzieb, regenerácii alebo akejkoľvek inej záujmovej činnosti podľa vlastného uváženia. Skutočnosť, že neželaný právny stav mal priamy dopad na jeho rodinný život a voľný čas vyplynula z jeho výpovede. Žalobca mal v rozhodnom období rozvinuté medzigeneračné rodinné vzťahy vyžadujúce si mieru spolupatričnosti, starostlivosti, pomoci, neopomínajúc potrebu spoločného trávenia voľného času na ich udržiavanie a rozvoj. Preto o závažnosti, trvaní a povahe zásahu do jeho osobnostných práv – práva na rodinný a súkromný život niet pochýb, však zásah nebol preukázaný v tak intenzívnom a konkrétnom rozsahu, v akom žalobca nemajetkovú ujmu žiada priznať, t. j. sumu 10.000,- eur. Žalobca nepreukázal, že by tento zásah bol sprevádzaný výrazne negatívnym dopadom na jeho zdravie či rodinný život, ktorý by vážne destabilizoval kvalita jeho života, napr. pretrhnutím príbuzenských väzieb, vznikom ochorenia a. i.. Súd pri hodnotení primeranosti výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil na jednej strane výšku priznávanej

náhrady v obdobných veciach – hasičských sporoch a na druhej strane to, že požadovaná suma nemajetkovej ujmy je súdmi priznávaná najmä v súvislosti so zásahmi ako je ublíženie na zdraví, šírenie difamujúcich skutočností, čo v zásade nemožno „ohodnotiť“ jednotne.

40. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že primeranou náhradou nemajetkovej ujmy je suma 1.500,- eur, v ktorej časti žalobe vyhovel. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Aby dospel k takému záveru, nebolo potrebné zodpovedať každú otázku nastolenú stranou sporu do podrobností, ak by tak aj súd učinil, vplyv na meritórne rozhodnutie by to nemalo. Na žiadosť žalovaného súd určil na plnenie 15-dňovú paričnú lehotu, nakoľko je mu je z činnosti známy mechanizmus nakladania s rozpočtovými prostriedkami štátu.

41. Súd na záver konštatuje, že nemajetková ujma žalobcovi nevznikla tým, že pracovná pohotovosť je ohodnotená nižšie ako výkon v rámci pracovného času, ale tým, že v dôsledku vnútroštátnej úpravy musel reálne fyzicky odpracovať viac, ako by bol povinný v tom prípade, ak by bola Smernica prebratá do vnútroštátneho poriadku správne. Akékoľvek matematické výpočty vychádzajúce z výšky mzdy, resp. doplatku peňažnej náhrady, by preto neboli pre súd tým správnym meradlom pre stanovenie výšky nároku.

42. Súdu je tiež známa skutočnosť, že v skutkovo obdobných veciach, tzv. hasičských sporoch rozhodujú Krajský súd v Prešove a Krajský súd v Košiciach, ale i Krajský súd v Banskej Bystrici konzistentne v prospech žalobcov a pozná tiež odlišné právne nazeranie na dané spory všeobecných súdov (najmä čo do otázky referenčného obdobia), ktorá skutočnosť nepochybne plynie z princípu nezávislosti sudcu; treba však podotknúť, že tie sú ojedinelé.

43. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

44. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

45. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

46. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

47. Súd v prejednávanom prípade nevzhliadol žiadny dôvod osobitného zreteľa odôvodňujúci postup podľa § 257 CSP, ten nebol stranami sporu ani len tvrdený, preto rozhodol v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí o nároku na náhradu trov konania v zmysle zásady úspechu vo veci. Posudzovanie úspechu vo veciach, v ktorých výška plnenia spočíva výlučne na úvahe súdu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu a tak vzájomnému pomerovaniu (ne)úspechu, pretože rozhodné je len to, že žalobca sa dôvodne obrátil na súd s návrhom na ochranu vlastného subjektívneho práva. Vo výsledku to znamená, že žalobca nebol čo do nepriznanej výšky čiastočne neúspešný. Súd preto priznal úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalovanému, ktorá bude počítaná zo súdom priznanej sumy, a o ktorej výške rozhodne vyšší súdy úradník v lehote 60 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku (porovnaj napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 233/2022 zo dňa 24.5.2022, nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 225/2020 zo dňa 27.8.2020, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/120/2022 zo dňa 26.3.2025).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd v dvoch písomných vyhotoveniach.

Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech rozhodnutie bolo vydané.

Podľa § 363 CSP sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.